

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2764

Vragen van het lid **Bouwmeester** (PvdA) aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *de uitspraak van het EHRM over een paranoïde gedetineerde die geen behandeling kreeg* (ingezonden 14 april 2011).

Antwoord van staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 8 juni 2011) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2010–2011, nr. 2455.

Vraag 1

Kent u het bericht «Nederland veroordeeld om vrijheidsschending».¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3

Klopt het dat Nederland veroordeeld is wegens schending van het recht op vrijheid en veiligheid? Zo ja, hoe vaak is Nederland hiervoor door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) veroordeeld en wat is vervolgens gedaan met deze veroordeling?

Klopt het dat in genoemde zaak dat gedetineerde aan paranoïde schizofrenie leed en te lang moest wachten op behandeling in een psychiatrische kliniek? Zo ja wat is volgens het EHRM een aanvaardbaar termijn waarbinnen een veroordeelde moet worden behandeld in een psychiatrisch kliniek? Wat vindt u een aanvaardbaar termijn?

Antwoord 2, 3

Ja, in de zaak constateert het EHRM een schending van artikel 5, eerste lid, EVRM als gevolg van een te lange TBS-passantentermijn (in casu ruim 13 maanden).

Een dergelijke passantentermijn is te lang. In een eerdere EHRM-uitspraak (Brand t. Nederland, uitspraak van 11 mei 2004, appl. no. 49902/99) bevestigde het Hof dat de detentie van een persoon gebaseerd kan zijn op meer dan één van de in artikel 5 EVRM (vrijheidsberoving) genoemde detentiegonden. In casu betreft het strafrechtelijke vrijheidsberoving (sub a) en vrijheidsberoving van geesteszieken (sub e). Volgens vaste jurisprudentie kan de detentie van een geestelijk patiënt alleen «rechtmatig» zijn indien de patiënt is opgenomen in een ziekenhuis, kliniek of passende instelling. Het Hof

¹ Nrc, 5 april 2011.

accepteerde echter een zekere «passantentermijn». Het Hof achtte het onrealistisch en te rigide om te verwachten dat de autoriteiten onmiddellijk een plaats beschikbaar hebben in de uitgekozen kliniek of instelling. Echter, een vertraging van zes maanden bij de plaatsing in een passende kliniek/inrichting werd onacceptabel geacht.

In een uitspraak van 21 december 2007 heeft de Hoge Raad de aanvaardbare duur van een TBS-passantentermijn verder aangescherpt en geoordeeld dat een passantentermijn van meer dan 4 maanden onacceptabel was. De nationale praktijk werd hieraan aangepast.

De heer Nelissen werd bij brief van 16 augustus 2006 een passantenvergoeding aangeboden van de zijde van de autoriteiten. De aangeboden passantenvergoeding betrof de passantentermijn voorzover die 6 maanden overschreed. Dit aanbod werd niet geaccepteerd. In de Straatsburgse procedure is – in het licht van deze eerdere Straatsburgse en nationale jurisprudentie – getracht de zaak te schikken door de heer Nelissen ook een passantenvergoeding voor de vijfde en zesde maand aan te bieden. Dit aanbod werd evenmin geaccepteerd. Als laatste procedurele optie heeft de regering toen gekozen voor een eenzijdige verklaring waarin de schending wordt erkend en de bereidheid tot betaling van een compensatiebedrag wordt uitgesproken. Hiermee werd beoogd het Hof te bewegen de zaak van de rol te schrappen. Het Hof heeft er niettemin voor gekozen uitspraak te doen. De strekking van deze uitspraak komt gezien het bovenstaande niet als een verrassing. De Regering zelf stelt zich ook op het standpunt dat een passantentermijn van 13 maanden de acceptabele termijn van 4 maanden ruim overschrijdt.

Vraag 4

Is het nodig om, conform de uitspraak van het EHRM, de regels ten aanzien gedetineerden die psychiatrische behandeling nodig hebben te wijzigen? Betekent dat dat de wachtlijsten voor psychiatrische behandeling van gedetineerden zullen ontstaan? Zo, wat gaat u daar tegen doen?

Antwoord 4

Nee. Slechts in incidentele gevallen wordt de termijn van vier maanden nog overschreden.

Vraag 5

Hoe lang moeten veroordeelden gemiddeld wachten op een psychiatrische behandeling? Wat is de langste wachttijd geweest in het afgelopen jaar en hoe vaak is dat voorgekomen?

Antwoord 5

Ten tijde van de plaatsing van betrokkene in 2007 was de totale gemiddelde wachttijd voor tbs-passanten 297 dagen. Met de uitbreiding van de tbs-capaciteit van de afgelopen jaren kon de passantenproblematiek grotendeels worden opgelost en is zowel het aantal tbs-passanten als de totale gemiddelde wachttijd sterk afgenomen. Die wachttijd bedroeg in 2010 gemiddeld 135 dagen. De tbs bevindt zich hiermee in een situatie waarin de vraag naar en het aanbod van tbs-capaciteit nagenoeg in evenwicht is. De totale gemiddelde wachttijd van 135 dagen over 2010 is voornamelijk veroorzaakt door een kleine groep moeilijk plaatsbare tbs-gestelden met een zeer specifieke problematiek. Eén van deze moeilijk plaatsbare tbs-gestelden had de langste wachttijd van 26 maanden.

Vraag 6

Wat kan de consequentie zijn als een gedetineerde met een psychiatrische stoornis (te) laat begint met behandeling?

Antwoord 6

Naar het effect van detentie op de psychische conditie van de tbs-passant is in 2008 onderzoek gedaan door het WODC. Hiervoor verwijs ik u naar het rapport «Uitstel van behandeling» dat ik u op 20 maart 2009 heb aangeboden (Kamerstukken II, 2008/09, 29 452, nr. 102).